

Protocol time-out, schorsing en verwijdering

van leerlingen
ten behoeve van het christelijk-
reformatorisch onderwijs

Versie

WPO + WEC

Datum

01 - 06 - 2026

Inhoudsopgave

A. Inleiding	3
B. De drie maatregelen in het algemeen	4
C. Bezwaar, beroep	6
D. Time-out	7
Toelichting	7
Procedure voor het toepassen van een time-out	9
E. Schorsing	10
Toelichting	10
Procedure voor het toepassen van een schorsing	12
F. Verwijdering	13
Toelichting	13
Procedure voor het toepassen van verwijdering	15
Bijlage 1 – Relevante wettekst	17

A. Inleiding

Dit protocol wil helderheid scheppen in de afwegingen die u maakt, als een leerling, tijdens zijn schoolloopbaan, een 'vergaande' sanctie moeten worden opgelegd.

Dit protocol omvat drie maatregelen: (1) het opleggen van een time-out, (2) schorsing en (3) verwijdering. Met name de laatste twee maatregelen vereisen een, vanwege eventuele juridische consequenties, zorgvuldige afweging van belangen.

In dit protocol zijn dan ook waarborgen 'ingebouwd' die het doorlopen van een zorgvuldig traject en het maken van de juiste afweging van de verschillende belangen zoveel mogelijk garanderen.

Vaak zal het treffen van (één van) deze maatregelen voortvloeien uit het gedrag van een leerling en/of van diens ouders¹. Maar ook kan een (wijziging) in de ondersteuningsbehoefte van een leerling aanleiding geven om verwijdering te overwegen.

Als het in een bepaalde situatie om de zogenaamde zorgplicht in het kader van passend onderwijs gaat, liggen de waarborgen met name op het pedagogische terrein. In zulke gevallen is een vroegtijdige afstemming met het samenwerkingsverband een absolute voorwaarde.

Vaak is het noodzakelijk om in een concreet geval ook tijdig juridisch advies in te winnen. Hiervoor – en voor alle overige, algemene vragen op dit terrein - kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Dhr. M. Noordergraaf
m.noordergraaf@vgs.nl
Tel: 0180 – 442 614

Mw. G. van Welie – Cornet
g.vanwelie@vgs.nl
Tel: 0180 – 442 691

¹ Hier en elders in dit protocol: of ouder en/of verzorger(s).

B. De drie maatregelen in het algemeen

In de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de Expertisecentra worden ‘alleen’ de mogelijkheden van schorsing en van verwijdering² genoemd. In de praktijk wordt echter ook nog wel eens een zogenaamde time-out toegepast. Deze, in de wetgeving dus niet genoemde, variant functioneert als een lichtere variant van schorsing.

Daarnaast is er natuurlijk het aan deze drie maatregelen vaak voorafgaande ‘repertoire’ van nablijven, strafwerk maken en het voeren van gesprekken met ouders.

Uitgangspunten

De concrete toepassing van één van de drie opties heeft in alle gevallen ook telkens een ‘juridische component’. Jurisprudentie, uitspraken van klachtencommissies et cetera hebben ertoe geleid dat niet alleen de wettelijke voorschriften sec in acht genomen moeten worden, maar ook een aantal meer algemene, juridische uitgangspunten.

1. Dit betekent onder andere dat maatregelen altijd consistent en consequent toegepast moeten worden. Met andere woorden: gelijke gevallen dienen gelijk behandeld te worden. Er mag dus geen sprake zijn van ‘willekeur’.
2. Een ander uitgangspunt is: een leerling (of dien ouders) kan in principe niet twee keer voor hetzelfde vergrijp een zelfde maatregel opgelegd krijgen. Heeft een leerling, bijvoorbeeld vanwege ongewenst gedrag, een time-out van een aantal dagen gekregen, dan kan hij niet de week daarop – zonder nieuwe feiten of omstandigheden – voor dezelfde misstap ook nog eens geschorst worden. Een uitzondering is dat een time-out wordt opgelegd om de gelegenheid te hebben de casus uit te zoeken zonder dat de zaak verder escaleert, waarbij vervolgens als strafmaatregel een schorsing opgelegd krijgt.
3. Ook dient er sprake te zijn van evenredigheid. Als één van de drie opties wordt toegepast, dient het concrete geval daar ook werkelijk aanleiding toe te geven. ‘Vergrijp’ en ‘maatregel’ moeten tot elkaar in verhouding staan. De ‘overtreding’ dient dus in die mate ernstig te zijn dat maatregelen als een schriftelijke waarschuwing of een gesprek met de ouders, niet meer voldoende zijn. Daarbij dienen dan dus wel telkens de belangen van zowel de school als die van de leerling afgewogen te worden.
4. Dit betekent overigens niet dat altijd in eerste instantie de minst vergaande maatregel (time-out) moet worden toegepast. Het gedrag van een leerling kan immers zo ernstig zijn, dat niet anders gedaan kan worden dan direct de verwijderingsprocedure in gang zetten.
5. Het is daarnaast vanzelfsprekend dat ook in gevallen als deze de Bijbelse uitgangspunten van de school onverkort zeggingskracht hebben en in deze situaties in praktijk gebracht dienen te worden.

Karakter van ieder van de maatregelen

Het opleggen van de maatregelen (time-out, schorsing én verwijdering) kan verschillende gronden hebben:

1. Een maatregel kan als ‘straf’ worden opgelegd. Juridisch gezien is het dan een zogenaamde disciplinaire (of straf-) maatregel³. Daarmee is zo’n stap dan enerzijds te vergelijken met bijvoorbeeld ‘strafwerk’ of ‘nablijven’, maar omdat het er een ‘zwaardere variant’ van is, moet er voor deze verdergaande maatregel wel aanleiding zijn.
2. Vooral een time-out of een schorsing kunnen worden ingezet als ordemaatregel. Zo kan een leerling worden geschorst omdat tijdens een onderzoek naar diens gedrag, zijn aanwezigheid op school ongewenst is.

² Zie voor de belangrijkste wetsartikelen bijlage 1.

3. Elk van de drie maatregelen kan ook worden getroffen in het belang van de school en/of de leerling. Hierbij kan er sprake zijn van een zekere overlap met een ordemaatregel, maar er kan ook gedacht worden aan gevallen waarin de veiligheid van de leerlingen, (van andere leerlingen of van de leerling zelf) of van personeelsleden niet op een andere manier te garanderen is.
4. Ten slotte kan er sprake zijn van een casus met een combinatie van gronden. Dat betekent dat één en dezelfde schorsing zowel een disciplinair karakter kan hebben, als tegelijkertijd ook een ordemaatregel kan zijn.

Bevoegdheid tot het opleggen van de maatregelen

In de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de Expertisecentra is geregeld dat het bevoegd gezag over de schorsing en verwijdering van leerlingen beslist. Een time-out is dus niet expliciet wettelijke geregeld.

De bevoegdheden van het bevoegd gezag kunnen ook in dit soort gevallen worden overgedragen (veelal via mandaat) aan (een) derde(n) binnen de organisatie. Daarbij dienen dan wel de afspraken betreffende de scheiding van bestuur en toezicht in acht genomen te worden. Het overdragen van wettelijke bevoegdheden door het toekennen aan 'derden' van de bevoegdheid tot verwijdering en schorsing dient in ieder geval ook schriftelijk vastgelegd te zijn. Dat laatste geldt ook voor het punt wie tot het opleggen van een time-out bevoegd is.

Het is vanzelfsprekend dat ook telkens de daaraan verbonden voorwaarden eveneens schriftelijk worden vastgelegd.

C. Bezwaar, beroep

Voor het bijzonder onderwijs geldt er in de onderwijswetgeving alleen in het kader van een verwijdering voor ouders de mogelijkheid tot het indien van bezwaar bij het bevoegd gezag bestaat. Daarnaast is er, eveneens alleen bij verwijdering, ook de optie voor ouders tot het aanhangig maken van een geschil bij de zogenaamde 'Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering'.

Tenslotte is er 'in alle gevallen' voor ouders de mogelijkheid om, als zij hiervoor aanleiding zien, een klacht in te dienen bij de klachtencommissie waarbij de school aangesloten is of een 'rechtszaak tegen de school aan te spannen' (door een zogenaamde civiele procedure te starten). Voor het laatste is het voor de ouders dan wel noodzakelijk om griffierechten te betalen en een advocaat in te schakelen.

D. Time-out

Toelichting

Duiding

Een time-out heeft meer het karakter van een ordemaatregel dan van een disciplinaire maatregel en zal bijvoorbeeld worden ingezet om een verdere escalatie van een conflict te voorkomen of om tijd te 'kopen'. De school heeft dan de gelegenheid om een kwestie te onderzoeken en kan zich beraden op het al dan niet nemen van vervolgstappen.

Omschrijving

Een time-out kan - voor ten hoogste één dag - worden toegepast in een plotseling onveilige en/of onwenselijke situatie die ontstaan is door ernstig ongewenst gedrag van een leerling.

Een time-out wordt opgelegd in die gevallen dat het in het belang van de leerling en/of van de school noodzakelijk is dat de leerling gedurende (maximaal) één dag niet aan de les deelneemt c.q. op school aanwezig is.

Het gaat om een vrij informele maatregel die – vanwege de beperkte vormvereisten - in situaties waarin snel gehandeld dient te worden, met spoed kan worden toegepast. Vaak zal dit nog gedurende de schooldag gebeuren en kan de maatregel in dat geval dus alleen voor die dag gelden. Bij een incident aan het einde van de schooldag kan er daarom ook voor worden gekozen de time-out de pas volgende schooldag te doen ingaan.

Inhoud

In het geval van een time-out wordt de leerling in ieder geval de toegang tot de eigen groep/klas ontzegd. In plaats daarvan wordt hij in een separate werkruimte geplaatst of in een andere groep/klas. Indien van toepassing worden tevens afspraken gemaakt over de invulling van de pauze(s) en over de tijdstippen van aankomst en vertrek.

De leerling wordt voorzien van (een) opdracht(en) en wordt onder toezicht gesteld van een daartoe aangewezen personeelslid.

Mede afhankelijk van de leeftijd en/of het ontwikkelingsniveau c.q. de thuissituatie van de leerling kan men, in afwijking van het zojuist hiervoor vermelde, ervoor kiezen de leerling naar huis te sturen c.q. op te dragen de volgende dag niet naar school te komen.

Redenen

Voor het toepassen van een time-out dient er sprake te zijn van ontoelaatbaar gedrag van de leerling en/of van een ernstig incident waarbij de leerling betrokken is. Indien een dergelijke situatie meerdere leerlingen meer of minder gelijkelijk betreft, moet de maatregel op ieder van de betrokken leerlingen toegepast worden; waarbij dan de procedure, telkens per leerling afzonderlijk dient te worden doorlopen.

Voorbeelden:

Als voorbeelden van gevallen waarin een time-out toegepast kan worden, zijn – zonder volledig te zijn - te noemen:

Het door een leerling:

- A.** toepassen van fysiek geweld, vertonen van pestgedrag, chanteren, afpersen, uitoefenen van machtsmisbruik en/of discrimineren, waardoor medeleerlingen en/of medewerkers⁴ zich op school onveilig voelen;
- B.** op ernstige wijze
 - negeren van aanwijzingen van medewerkers
 - plegen van vandalisme, exceptionele vervuiling
 - overtreden van de Tien Geboden (voor zover 'schoolgerelateerd');
- C.** op ontoelaatbare wijze gebruikmaken van zijn telefoon⁵.
- D.** vertonen van een zodanig gedrag dat 'afkoeling' dringend noodzakelijk is.

⁴ Hier en elders in dit protocol worden onder 'medewerkers' ook verstaan de overige bij de school betrokken personen.

⁵ Waarbij onder andere ook te denken is aan het verspreiden van foto's van personeel en of leerlingen, een en ander met inachtneming van de door de school gestelde regels.

Procedure voor het toepassen van een time-out

1. Een besluit om een time-out aan een leerling op te leggen wordt genomen door ...⁶.
2. Indien de onder 1 bedoelde functionaris niet tevens het bevoegd gezag is c.q. daar geen onderdeel van uitmaakt, stelt hij het bevoegd gezag van dit besluit ten spoedigste, schriftelijk op de hoogte.
3. Het besluit wordt door de onder 1 bedoelde functionaris c.q. een door hem daartoe aangewezen personeelslid aan de betrokken leerling meegedeeld. Deze mededeling betreft de grond(en) voor het genomen besluit, de ingangsdatum en de duur daarvan (maximaal één dag) en de overige daaraan verbonden organisatorische regels/voorwaarden.
4. De hierboven onder drie bedoelde functionaris c.q. het daar bedoelde personeelslid stelt ten minste één ouder zo spoedig mogelijk van het opleggen van de time-out en het overige onder 3 genoemde, in kennis. Daartoe gebruikt hij het communicatiemiddel dat hiervoor op dat moment het geschiktst is.
5. Indien een leerling gedurende de looptijd van de time-out niet op school kan zijn, wordt – indien de leeftijd en/of het ontwikkelingsniveau van de leerling c.q. de thuissituatie zulks redelijkerwijze mogelijk maakt – de ouder(s) gevraagd zo spoedig mogelijk de zorg voor hun kind van de school over te nemen. Zolang de zorg over de leerling niet aan een ouder kan worden overgedragen (terwijl dit noodzakelijk is), of in het geval dat de leerling gedurende de looptijd van de time-out ook op school kan blijven, neemt de school maatregelen om passende zorg voor de leerling, in ieder geval buiten de eigen klas, te realiseren.
6. Bij het toepassen van een time-out wordt het ontstaan van leerachterstand door de leerling zoveel mogelijk voorkomen.
7. Door of namens de onder 1 bedoelde functionaris worden de ouders het toepassen van de time-out-maatregelen en de grond(en) daarvoor vervolgens ook schriftelijk meegedeeld. De brief wordt, naast de verzending per e-mail, ook aangetekend met bericht van ontvangst verzonden en bewaard in het leerlingendossier.
8. De ouders worden uitgenodigd voor een gesprek, zo mogelijk nog op dezelfde dag, maar in ieder geval op zeer korte termijn.
De onder 1 bedoelde functionaris bepaalt welk personeelslid van de school c.q. wie van de personeelsleden bij dit gesprek aanwezig dienen te zijn. Van dit gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt, dat door hen 'voor akkoord' respectievelijk 'voor gezien' ondertekend dient te worden. Ook dit verslag wordt in het leerlingendossier opgeslagen.

⁶ Afhankelijk wat hieromtrent in de plaatselijk situatie, bijvoorbeeld in een managementstatuut, bestuursreglement o.i.d. is bepaald.

E. Schorsing

Toelichting

Duiding

Een schorsing kan het karakter van een ordemaatregel hebben, maar het kan hierbij – eerder dan bij een time-out – ook om een disciplinaire (straf)maatregel gaan. Schorsing zal over het algemeen in ‘ernstigere’ gevallen toegepast worden dan een time-out. Die ernst van het geval zal vaak ook de duur van de schorsing bepalen.

Een schorsing kan voor maximaal één week worden toegepast⁷.

Omschrijving

De aan meer formele eisen onderworpen procedure van schorsing kan worden toegepast

- als door gedrag van een leerling op enigerlei wijze aan het ordelijke verloop van het onderwijs en/of de veiligheid van de daarbij betrokkenen ernstig afbreuk wordt gedaan en/of
- als een andere grond het in ernstige mate noodzakelijk maakt de leerling deze maatregel op te leggen.

Inhoud

In geval van schorsing wordt de leerling in ieder geval de toegang tot de eigen groep/klas ontzegd. In plaats daarvan wordt hij in een separate werkruimte of andere groep/klas geplaatst. Indien van toepassing worden tevens afspraken gemaakt over de invulling van de pauze(s) en over de tijdstippen van aankomst en vertrek. De leerling wordt voorzien van (een) opdracht(en) en onder toezicht gesteld van een daartoe aangewezen personeelslid. Deze aanpak wordt wel aangeduid als een ‘interne schorsing’.

Mede afhankelijk van de leeftijd en/of het ontwikkelingsniveau c.q. de thuissituatie van de leerling kan men, in afwijking van het zojuist hiervoor vermelde, ervoor kiezen de leerling naar huis te sturen c.q. op te dragen de volgende dag niet naar school te komen (een zogenaamde ‘externe schorsing’).

Redenen

Voor het schorsen van een leerling is het noodzakelijk dat er sprake is van ‘ontwrichtend’ of van ‘grensoverschrijdend’ gedrag. Indien een dergelijke situatie meerdere leerlingen meer of minder gelijkelijk betreft, moet de maatregel op ieder van de betrokken leerlingen toegepast worden; waarbij dan de procedure, telkens per leerling afzonderlijk dient te worden doorlopen.

Voorbeelden:

Als voorbeelden van gevallen waarin een schorsing toegepast kan worden, zijn – zonder volledig te zijn – te noemen:

- A.** Het door een leerling vertonen van ontwrichtend gedrag, bijvoorbeeld daaruit blijkend dat hij niet vatbaar is correctie en/of bovenmatig geprikkeld is.
- B.** van grensoverschrijdend gedrag. Daarbij valt onder andere te denken aan:
 - het toepassen van fysiek of verbaal geweld, zowel incidenteel als (meer) structureel;

⁷ Dan zijn over het algemeen dus vijf schooldagen.

- het bedreigen van een of meer medeleerlingen en/of medewerkers van school;
- wapen- of vuurwerkbezit, herhaaldelijke, ernstige ordeverstoringen, alcoholgebruik, het gebruik van en/of handel in verdovende middelen, diefstal, heling;
- het in zeer ernstige mate overtreden van de Tien Geboden (voor zover schoolgerelateerd).

Procedure voor het toepassen van een schorsing

1. Een besluit om een leerling te schorsen wordt genomen door
2. Indien de onder 1 bedoelde functionaris niet tevens het bevoegd gezag is c.q. daar geen onderdeel vanuit maakt, stelt hij het bevoegd gezag van dit besluit ten spoedigste, schriftelijk op de hoogte.
3. Een besluit tot schorsing wordt genomen na overleg met de leerling, diens ouders en ten minste het bij de onderhavige zaak meest betrokken personeelslid, tenzij het in het belang van de school en/of de leerling noodzakelijk is de maatregel met onmiddellijke ingang te doen ingaan. In dit laatste geval wordt het in de vorige volzin vermelde gesprek alsnog en zo spoedig mogelijk plaats. Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt, dat door de ouders 'voor akkoord' respectievelijk 'voor gezien' ondertekend dient te worden en dat in het leerlingendossier moet worden bewaard.
4. Een besluit tot schorsing wordt door de onder 1 bedoelde functionaris c.q. een door hem daartoe aangewezen personeelslid aan de betrokken leerling (in principe mondeling) meegedeeld. Deze mededeling betreft de grond(en) voor het genomen besluit, de ingangsdatum en de duur daarvan (maximaal één week) en de overige daaraan verbonden organisatorische regels/voorwaarden. Tegelijkertijd worden de ouders van de betreffende leerling van het hiervoor sub 4 gemelde eveneens, maar dan schriftelijk op de hoogte gesteld⁸. Dit schrijven wordt hun zowel aangetekend met bericht van ontvangst als per e-mailbericht toegezonden en wordt bewaard in het leerlingendossier.
5. Indien een leerling gedurende de looptijd van de schorsing niet op school kan zijn, wordt – indien de leeftijd en/of het ontwikkelingsniveau c.q. de thuissituatie van de leerling zulks redelijkerwijze mogelijk maakt - de ouder(s) gevraagd zo spoedig mogelijk de zorg voor hun kind van de school over te nemen. Zolang de zorg over de leerling niet aan een ouder kan worden overgedragen (terwijl dit noodzakelijk is), of in het geval dat de leerling gedurende de looptijd van de schorsing ook op school kan blijven, neemt de school maatregelen om passende zorg voor de leerling, in ieder geval buiten de groep/klas, te realiseren.
6. Bij het toepassen van een schorsing wordt het ontstaan van leerachterstand door de leerling zoveel mogelijk voorkomen.
7. Indien de opgelegde schorsing een periode van langer dan één dag duurt, doet de onder 1. bedoelde functionaris hiervan onverwijld schriftelijk mededeling aan de inspectie, zulks met opgave van redenen⁹.

⁸ Op grond van de WEC kan als de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, worden volstaan met alleen hem (en dus niet de ouders) te informeren.

⁹ Het is niet wettelijke verplicht ook de leerplichtambtenaar van een schorsing (van langer dan één dag) op de hoogte te stellen. Mede afhankelijk van de op lokaal niveau gemaakte afspraken c.q. met het oog op de goede onderlinge relaties kan er natuurlijk voor worden gekozen dit toch te doen.

F. Verwijdering

Toelichting

Duiding

Verwijdering is de 'zwaarste' maatregel die in dit protocol aan de orde komt. Verwijdering kan 'in een nieuw geval' worden toegepast, maar ook nadat er al eerder, 'lichtere' maatregelen zijn getroffen. In zeer ernstige gevallen kan er direct (dus zonder voorafgaande maatregelen) tot verwijdering worden overgegaan. Vanwege het definitieve karakter van deze maatregel is een zorgvuldige afweging en een dito proces in deze gevallen van uitzonderlijk belang.

Omschrijving

Verwijdering kan worden toegepast in geval van:

- A.** een zo ernstige mate van onaangepast gedrag van de leerling of diens ouder(s), dat daar een zodanige bedreiging vanuit gaat voor de orde, rust en/of de veiligheid op school dat de leerling niet is te handhaven;
- B.** een niet te herstellen vertrouwensbreuk tussen school en ouder(s);
- C.** het niet langer qua identiteit voldoen aan de toelatingsvoorwaarden van de school;
- D.** handelingsverlegenheid van school, in die zin dat de school niet in voldoende mate kan voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

Inhoud

In geval van verwijdering komt er door uitschrijving definitief een einde aan de loopbaan van de leerling op deze school. Iets als een 'voorwaardelijke verwijdering' is juridisch gezien dan ook niet mogelijk.

Redenen

Ook voor het verwijderen van leerlingen is het noodzakelijk dat er sprake is van 'ontwrichtend' of van 'grensoverschrijdend' gedrag. Het belangrijke verschil met schorsing is dat er of sprake is van een dermate ernstige situatie dat schorsing niet meer volstaat of dat er 'geen hoop meer is op herstel'.

Indien een dergelijke situatie meerdere leerlingen meer of minder gelijkelijk betreft, moet ook deze maatregel op ieder van de betrokken leerlingen toegepast worden; waarbij dan de procedure, telkens per leerling afzonderlijk dient te worden doorlopen.

Voorbeelden:

Als voorbeelden van gevallen waarin verwijdering toegepast kan worden, zijn – zonder naar volledigheid te streven – te noemen:

Het door een leerling regelmatig en/of in ernstige mate vertonen

- A.** van ontwrichtend gedrag, bijvoorbeeld daaruit blijkend dat hij regelmatig niet vatbaar is voor correctie en/of bovenmatig geprikkeld is.
- B.** van grensoverschrijdend gedrag. Daarbij valt onder andere te denken aan:
 - het toepassen van fysiek of verbaal geweld, eventueel incidenteel, maar vaak (meer) structureel;
 - het ernstig bedreigen van een of meer medeleerlingen en/of medewerkers van school;

- wapen- of vuurwerkbezit, herhaaldelijke, ernstige ordeverstoringen, alcoholgebruik, het gebruik van en/of handel in verdovende middelen, diefstal, heling;
- het op een buitengewoon ernstige wijze overtreden van de Tien Geboden (voor zover schoolgerelateerd).

Procedure voor het toepassen van verwijdering

1. Het formele besluit om een leerling te schorsen wordt genomen door ...¹⁰.
2. Indien de onder 1 bedoelde functionaris niet tevens het bevoegd gezag is c.q. daar geen onderdeel vanuit maakt, stelt hij het bevoegd gezag van dit besluit ten spoedigste, schriftelijk op de hoogte.
3. Bij verwijdering vanwege handelingsverlegenheid (het niet in de ondersteuningsbehoefte van de leerling kunnen voorzien) geldt als voorwaarde dat het leerlingendossier een adequaat en in de praktijk daadwerkelijk toegepast ontwikkelingsperspectief (OOP) bevat¹¹.
4. Een besluit tot verwijdering wordt genomen na overleg met in ieder geval de ouders, de groepsleerkracht/lera(a)r(en) en eventueel de leerling en/of overige bij de onderhavige zaak meest betrokken personeelsleden (WEC).
Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt, dat door de ouders 'voor akkoord' respectievelijk 'voor gezien' ondertekend dient te worden en dat in het leerlingendossier moet worden bewaard.
5. Een besluit tot verwijdering wordt door de onder 1 bedoelde functionaris aan de ouders van de betrokken leerling schriftelijk en met redenen omkleed (gemotiveerd) meegedeeld.
Daarbij wordt de ouders gewezen op de wettelijke mogelijkheid om binnen zes weken schriftelijk tegen dit besluit bezwaar te maken¹².
Het besluit wordt hun zowel aangetekend met bericht van ontvangst als per e-mailbericht toegezonden en wordt bewaard in het leerlingendossier.
6. De onder 1 bedoelde functionaris meldt het besluit tot verwijdering van een leerling terstond, doch uiterlijk binnen zeven dagen aan de leerplichtambtenaar¹³.
7. Indien ouders gebruik maken van de mogelijkheid om bezwaar te maken, worden zij door het bevoegd gezag¹⁴ gehoord.
8. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Het besluit wordt de ouders, zowel aangetekend met bericht van ontvangst als per e-mailbericht meegedeeld en wordt bewaard in het leerlingendossier.

¹⁰ Afhankelijk van de plaatselijke situatie, bijvoorbeeld in een managementstatuut, bestuursreglement o.i.d. is bepaald.

¹¹ Bij het ontbreken van instemming van de ouders (handelingsdeel) dienen de genomen stappen etc. door de school adequaat en gemotiveerd gedocumenteerd te zijn.

¹² Daarnaast hebben ouders dus de mogelijkheid (eveneens binnen 6 weken) een geschil over verwijdering voor te leggen aan de landelijke geschillencommissie. De termijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie tot de dag waarop de commissie het oordeel heeft uitgebracht. Het advies van de commissie is overigens niet bindend. De school bepaalt wat het met het advies doet. Tegen het advies van de commissie staat geen bezwaar of beroep open.

¹³ Deze verplichting is gebaseerd op artikel 18 van de Leerplichtwet.

¹⁴ Wie dit is/zijn is afhankelijk van de op lokaal gemaakte keuzes op het terrein van de scheiding van bestuur en toezicht.

9. De verwijdering kan pas worden geëffectueerd als de school een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten¹⁵.

¹⁵ Dit is een zogenaamde resultaatsverlichting (die verder gaat dan een inspanningsverplichting). Ouders kunnen vervolgens zelf voor hun kind een andere school kiezen. In de WEC is een afwijkende bepaling opgenomen: Indien het betreft een leerling van een instelling behorend tot cluster 1 of 2 kan tot definitieve verwijdering worden overgegaan indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een zodanige school of instelling waarnaar kan worden verwezen (dan is er dus wel sprake van een inspanningsverplichting). Daarnaast is in artikel 47a WEC bepaald dat de verwijdering van niet-leerplichtigen leerlingen door het bevoegd gezag onverwijld bij B&W gemeld dient te worden.

Bijlage 1 – Relevante wettekst

In deze bijlage is een selectie opgenomen van de voor dit protocol relevante wetten en wetsartikelen. Deze opsomming is niet uitputtend en bevat niet noodzakelijk alle (sub)leden van de genoemde bepalingen. Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de volledige en geldende wetsteksten wordt verwezen naar de officiële bronnen.

Wet op het primair onderwijs

Artikel 40. Toelating en verwijdering van leerlingen

1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating tot de school is niet afhankelijk van het houden van rechtmatig verblijf in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000. De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders.
11. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar en de ouders van de leerling. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Artikel 40c. Schorsing

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. De beslissing tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen onverwijld in kennis.

Artikel 43. Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering

1. Er is tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip een landelijke commissie voor geschillen waarbij elke school, school als bedoeld in de Wet op de expertisecentra en school als bedoeld in de Wet op het voortgezet onderwijs is aangesloten.
2. De commissie neemt kennis van geschillen tussen ouders en bevoegd gezag van een school die ontstaan bij de toepassing van:
 - a. artikel 40, derde, vierde, vijfde en elfde lid, en
 - b. artikel 40a, eerste, tweede en vijfde lid.
3. De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag, rekening houdend met het schoolondersteuningsprofiel en het ondersteuningsplan.

4. Indien een geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie en de ouders bezwaar hebben gemaakt tegen de beslissing over de toelating of de verwijdering, neemt het bevoegd gezag de beslissing op bezwaar niet dan nadat de commissie heeft geoordeeld. De termijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie tot de dag waarop de commissie het oordeel heeft uitgebracht.
5. Bij algemene maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven met betrekking tot de commissie, waaronder in elk geval het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie.

Artikel 63. Beslissingen bijzonder onderwijs inzake toelating en verwijdering en bezwaarprocedure

2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijderd, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikellid beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing, bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk.
3. Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Wet op de expertisecentra

Artikel 40. Toelating en verwijdering leerlingen

1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders.
18. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken leraar of leraren en de ouders van de leerling. Definitieve verwijdering van een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een basisschool, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs, een school voor voortgezet speciaal onderwijs, een instelling, een school voor voortgezet onderwijs dan wel een instelling als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leerplichtwet 1969 bereid is de leerling toe te laten. Indien het betreft een leerling van een instelling behorend tot cluster 1 of 2 kan, in afwijking van de vorige volzin, tot definitieve verwijdering worden overgegaan indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een zodanige school of instelling waarnaar kan worden verwezen. Indien het betreft een leerling van een

school als bedoeld in artikel 71a, eerste lid, wordt in afwijking van de tweede volzin, tot definitieve verwijdering overgegaan indien de leerling niet langer is opgenomen in de inrichting of accommodatie, bedoeld in genoemde bepaling.

Artikel 40a. Schorsing

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. De beslissing tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, aan de leerling bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen onverwijld in kennis.

Artikel 45. Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering

1. Er is tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip een landelijke commissie voor geschillen waarbij elke school, school als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs en school als bedoeld in de Wet voortgezet onderwijs 2020 is aangesloten.
2. De commissie neemt kennis van geschillen tussen ouders en bevoegd gezag van een school of instelling die ontstaan bij de toepassing van:
 - a. de artikelen 40, vierde, vijfde, zesde en achttiende lid, 41, tweede lid, onderdeel a, en
 - b. artikel 41a, eerste, tweede en vijfde lid.
3. De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag, rekening houdend met het schoolondersteuningsprofiel en het ondersteuningsplan.
4. Indien een geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie en de ouders bezwaar hebben gemaakt tegen de beslissing over de toelating of de verwijdering, neemt het bevoegd gezag de beslissing op bezwaar niet dan nadat de commissie heeft geoordeeld. De termijn voor het nemen van de beslissing op bezwaar wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het geschil aanhangig is gemaakt bij de commissie tot de dag waarop de commissie het oordeel heeft uitgebracht.
5. Bij algemene maatregel van bestuur worden voorschriften gegeven met betrekking tot de commissie, waaronder in elk geval het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie.

Artikel 47a. Melding verwijdering niet-leerplichtigen

1. Het bevoegd gezag doet onverwijld opgave aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de betrokkene woon- of verblijfplaats heeft van de gegevens van degene
 - a. op wie de Leerplichtwet 1969 niet meer van toepassing is en die de leeftijd van 23 jaren nog niet heeft bereikt,

- b. die niet in het bezit is van een diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs of hoger algemeen voortgezet onderwijs als bedoeld in artikel 2.4 onderscheidenlijk artikel 2.5 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 dan wel een diploma van een opleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onderdelen b tot en met e, van de Wet educatie en beroepsonderwijs, en
- c. die van de school wordt verwijderd.

Artikel 61. Beslissingen bijzonder onderwijs inzake toelating en verwijdering en bezwaarprocedure

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 36, derde lid, een ho-student de toegang weigert, deelt het bevoegd gezag deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ho-student, onverminderd het bepaalde in dat artikellid.
2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school hetzij weigert een leerling toe te laten, hetzij een leerling verwijderd, op grond van artikel 40, eerste lid en zesde lid, deelt het deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders. Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40, eerste lid en zesde lid, beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het zesde lid van dat artikel.
3. Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.
4. Het bevoegd gezag beslist niet eerder op de bezwaren dan:
 - a. na overleg met de inspecteur en desgewenst met andere deskundigen,
 - b. nadat de ouders kennis hebben kunnen nemen van de op de beslissing betrekking hebbende adviezen of rapporten, en
 - c. de ouders opnieuw zijn gehoord.
5. Het bevoegd gezag van een bijzondere school kan beslissen een aanmelding voor toelating niet te behandelen, indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van de aanmelding of voor de voorbereiding van de toelatingsbeslissing, mits de ouders dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, de leerling, de gelegenheid hebben gehad de aanmelding binnen een door het bevoegd gezag gestelde termijn aan te vullen. Een beslissing om de aanmelding niet te behandelen wordt aan de ouders dan wel de leerling bekendgemaakt binnen vier weken nadat de aanmelding is aangevuld of nadat de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken. De termijn voor het nemen van de toelatingsbeslissing wordt opgeschort met ingang van de dag waarop het bevoegd gezag krachtens de eerste volzin de ouders dan wel de

leerling uitnodigt de aanmelding aan te vullen, tot de dag waarop de aanmelding is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.